

Rozluštění kódu: Dobrodružství písem

CAncAn

Communication in Ancient Anatolia

Funded by the European Union (ERC-2022-COG, CAncAn, G.A. 101088363). Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Research Council Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. This work is supported by ERC grant (ERC-2022-COG, CAncAn, G.A. 101088363).

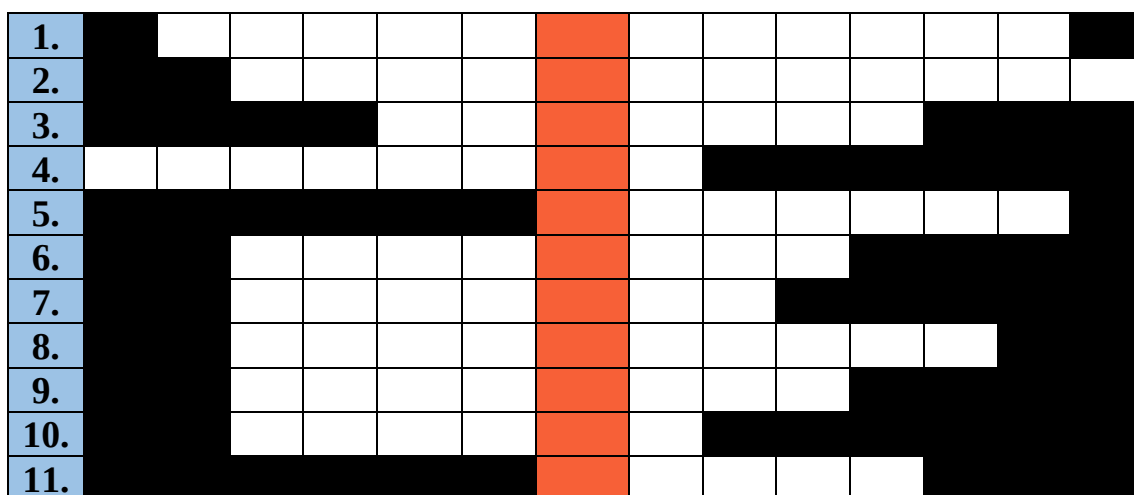
Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem

Klínopisné tabulky z Kültepe, objevené v roce 1925 Bedřichem Hrozným

I. Jak se nazývá vědecká disciplína, která se zabývá studiem jazyka a kultury starověkých Chetitů?

Rozlušti křížovku za pomoci nápovědy (výběr správných pojmů najdeš dole pod křížovkou).

Pojmy:	Bedřich Hrozný	Turecko	Chattuša	Anatolie
	Asýrie	hieroglyfy	indoevropský	klínopis
	tabulky	logogram	Egypt	

1. Chetitský jazyk rozluštil český orientalista
2. Chetitština je jazyk, příbuzný latině, řečtině i slovanským jazykům.
3. Hlavní město Chetitské říše se nazývalo
4. Písmo, které Chetitě používali k zápisu svých textů, se podle charakteristického tvaru znaků nazývá
5. Chetitská říše ležela na území státu, který se dnes nazývá
6. Oblast centrálního Turecka, kterou Chetitě obývali, se nazývá
7. Chetitě své texty psali na hliněné
8. Luvijci sepisovali své texty nejen v klínopise, ale používali k zápisu také
9. Chetitě převzali klínové písmo z Mezopotámie a při psaní používali i akkadská a sumerská slova. Klínové písmo je převážně slabičné, ale některé znaky mohou znázorňovat celé slovo. Takový znak, který představuje jeden pojem, se nazývá
10. Další velkou říší, která ležela jihovýchodně od Anatolie, na území dnešního Iráku, byla
11. Velkou říší, s níž Chetitě svedli bitvu u Kadeše na řece Orontes, byl

II. BEDŘICH HROZNÝ

NAJDI NA PANELECH V MUZEU SPRÁVNÉ ODPOVĚDI

1. Bedřich Hrozný byl přední český orientalista, který rozluštil

..... .

2. Bedřich Hrozný se narodil roku v

3. Studoval na gymnáziích v a v, poté studoval na univerzitě ve

4. Mezi Hrozného učitele na gymnáziu v Kolíně patřili například
a

5. Na univerzitě ve Vídni studoval Hrozný orientální jazyky, například:

.....,, a

6. V dubnu roku 1914 odjel Hrozný do Cařihradu (dnešní Istanbul), aby zde luštil nově objevené záhadné texty, sepsané v
písmu na tabulkách.

Po vypuknutí první světové války se Hrozný vrátil do Vídně, ve svém luštění však pokračoval a koncem roku v Berlíně veřejně představil své rozluštění

7. O dva roky později (1917) vydal Hrozný první chetitštiny.

8. Po rozpadu Rakouska-Uherska v roce 1918 se Hrozný přestěhoval do nově vzniklého
....., byl jmenován řádným profesorem
..... a
..... na univerzitě a založil tak staroorientalistická bádání v Československu.

9. V letech 1924–25 podnikl Hrozný archeologické expedice do
..... a, přesněji na tři lokality:
..... a turecké

Na Kültepe objevil Hrozný na tisíc hliněných tabulek popsaných klínovým písmem ve jazyce z doby

10. V roce 1939 byl Hrozný jmenován rektorem univerzity, kvůli vypuknutí druhé světové války však na této pozici nemohl působit.

Nápověda:

<u>Vídni</u>	<u>Lysé nad Labem</u>	<u>Karlovy</u>
<u>klínovém</u>	<u>1879</u>	<u>1915</u>
<u>hliněných</u>	<u>staroasyrském</u>	<u>Karlově</u>
<u>chetitského jazyka</u>	<u>Praze</u>	<u>Kolíně</u>
<u>Šech Sa'ad, Tell Erfad</u> a turecké <u>Kültepe</u>		<u>2. tisíciletí př. n. l.</u>
<u>Československa</u>	<u>chetitský jazyk</u>	<u>Sýrie a Turecka</u>
<u>klínopisného studia</u> a <u>dějin starého Orientu</u>		<u>gramatiku</u>
<u>Čeněk Dušek</u> a <u>Justin Václav Prášek</u>		
<u>arabštinu, aramejštinu, etiopštinu</u> a <u>sabejštinu</u> (i jiné)		

Bedřich Hrozný – rektor Karlovy univerzity v roce 1939

III. STÁTY STAROVĚKÉHO PŘEDNÍHO VÝCHODU

Doplň do mapy názvy starověkých říší:

Babylonie (v jižní Mezopotámii)

Asýrie (v severní Mezopotámii)

Chetitská říše (v Anatolii)

Egypt

Řecko

IV. SPOJ RELIÉFY S JEJICH POPISEM

a) RELIÉF KATUWY Z KARCHEMIŠE s hieroglyfickým nápisem

b) GAVUR KALESI – reliéf se dvěma bohy (válečníky) na skalní stěně

c) BRÁNA SFING v Chattuši

d) PROCESÍ BOHŮ ve svatyni Yazılıkaya

e) IVRIZ – reliéf krále a boha zvaného „Tarhunzas vinice“

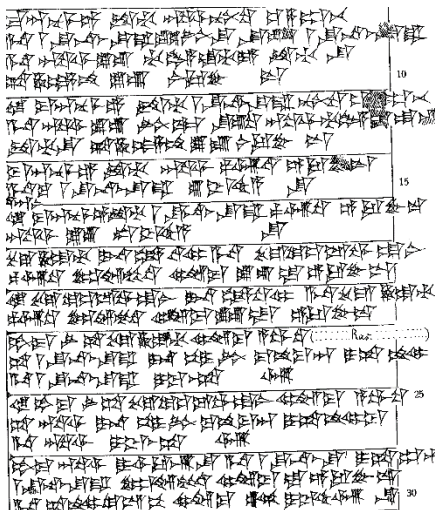
f) RELIÉF S VÝJEVEM LOVU JELENA

V. ROZPOZNEJ STAROVĚKÁ PÍSMÁ

A PŘÍŘAĎ SPRÁVNOU ČÍSLICI

- Egyptské hieroglyfy (písmo často barevně zvýrazněné)
- Klínové písmo (písmo, jehož znaky mají tvar klínků–trojúhelníků)
- Anatolské hieroglyfy (obrázkové písmo)
- Fénické písmo (písmo psané na řádku, každý znak představuje jednu hlásku)

Nr. 1

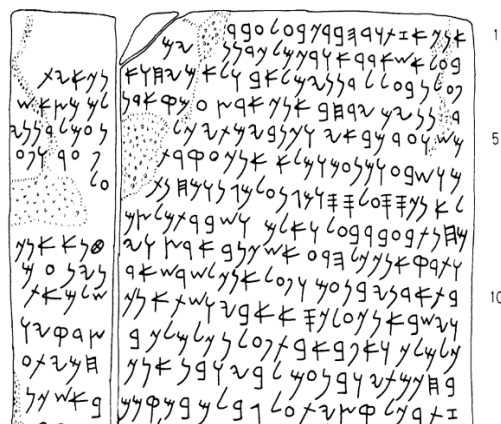
Nr. 2

Nr. 3

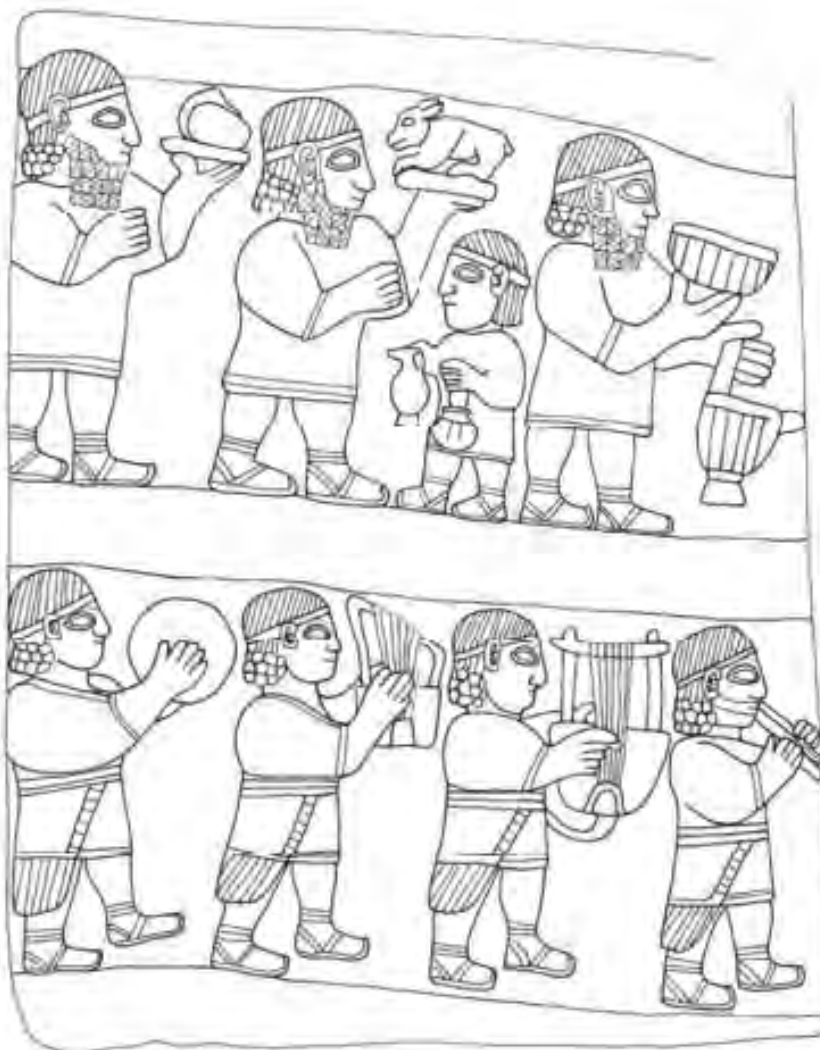

Nr. 4

VI. VYBARVI RELIÉFY

A PODLE OBRÁZKU NAPIŠ VYPRÁVĚNÍ NEBO VYPRÁVĚJ
KRÁTKOU POHÁDKU

PRACOVNÍ LISTY – ŘEŠENÍ

Řešení I.

1.		B	E	D	Ř	I	CH	H	R	O	Z	N	Ý	
2.			I	N	D	O	E	V	R	O	P	S	K	Ý
3.					CH	A	T	T	U	Š	A			
4.	K	L	Í	N	O	P	I	S						
5.							T	U	R	E	C	K	O	
6.			A	N	A	T	O	L	I	E				
7.			T	A	B	U	L	K	Y					
8.			H	I	E	R	O	G	L	Y	F	Y		
9.			L	O	G	O	G	R	A	M				
10.			A	S	Ý	R	I	E						
11.							E	G	Y	P	T			

Řešení II.

1. Bedřich Hrozný byl přední český orientalista, který rozluštil chetitský jazyk.
2. Bedřich Hrozný se narodil roku 1879 v Lysé nad Labem.
3. Studoval na gymnáziích v Praze a v Kolíně, poté studoval na univerzitě ve Vídni.
4. Mezi Hrozného učitele na gymnáziu v Kolíně patřili například Čeněk Dušek a Justin Václav Prášek.
5. Na univerzitě ve Vídni studoval Hrozný orientální jazyky, například:
arabštinu, aramejštinu, etiopštinu a sabejštinu (i jiné).
6. V dubnu roku 1914 odjel Hrozný do Cařihradu (dnešní Istanbul), aby zde luštil nově objevené záhadné texty, sepsané v klínovém písmu na hliněných tabulkách.
Po vypuknutí první světové války se Hrozný vrátil do Vídně, ve svém luštění však pokračoval a koncem roku 1915 v Berlíně veřejně představil své rozluštění chetitského jazyka.
7. O dva roky později (1917) vydal Hrozný první gramatiku chetitštiny.
8. Po rozpadu Rakouska-Uherska v roce 1918 se Hrozný přestěhoval do nově vzniklého Československa, byl jmenován řádným profesorem klínopisného studia a dějin starého Orientu na Karlově univerzitě a založil tak staroorientalistická bádání v Československu.
9. V letech 1924–25 podnikl Hrozný archeologické expedice do Sýrie a Turecka, přesněji na tři lokality: Šech Sa‘ad, Tell Erfad a turecké Kultepe.

Na Kültepe objevil Hrozný na tisíc hliněných tabulek popsaných klínovým písmem ve staroasyrském jazyce z doby **2. tisíciletí př. n. l.**

10. V roce 1939 byl Hrozný jmenován rektorem Karlovy univerzity, kvůli vypuknutí druhé světové války však na této pozici nemohl působit.

Řešení III.

Řešení IV.

Nr. 1.	a	Nr. 4.	d
Nr. 2.	e	Nr. 5.	f
Nr. 3.	b	Nr. 6.	c

Řešení V.

Nr. 1:	Klínové písmo	Nr. 3:	Egyptské hieroglyfy
Nr. 2:	Anatolské hieroglyfy	Nr. 4:	Fénické písmo

Università
Ca' Foscari
Venezia

Dipartimento di Studi Umanistici

CAnAn – Communication in Ancient Anatolia –
ERC-2022-Consolidator Grant – 101088363
P.I. ANNICK PAYNE

Funded by
the European Union

European Research Council
Financed by the European Commission

Prameny vyobrazení

S. 2: @ Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem

Klínopisné tabulky: @ Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem

S. 5: Bedřich Hrozný: @ Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem

Mapa s. 6: <https://d-maps.com/>

Reliéfy s. 7:

1. Tayfun Bilgin, online: <https://www.hittitemonuments.com/karkamis/kargamis10.htm>

2. Fotografie: Šárka Velhartická

3. Fotografie: Šárka Velhartická

4. Fotografie: Šárka Velhartická

5. Fotografie: Meisterdrucke:

<https://www.meisterdrucke.ie/fine-art-prints/Hittite/321380/Relief-Depicting-a-Deer-Hunt.html>

6. Fotografie: Šárka Velhartická

Texty s. 8: 1. Figulla, H. H., Weidner, E. F., 1916: *Keilschrifttexte aus Boghazköi*. Erstes Heft. Autographien, Leipzig, Nr. 5, s. 26.

2. Çambel H., 1999: *Karatepe-Aslantaş*. Corpus of Hieroglyphic Luwian Inscriptions, II, Berlin / New York 1999, Pl. 54.

3. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Minnakht_01.JPG.

4. Çambel H., 1999: *Karatepe-Aslantaş*. Corpus of Hieroglyphic Luwian Inscriptions, II, Berlin / New York 1999, Pl. 9.

Kresba s. 9: Aslı Özyar: Signs beyond boundaries. The visual world of Azatiwataya, in: A. Payne, Š. Velhartická, J. Wintjes (eds.), 2021: *Beyond All Boundaries. Anatolia in the First Millennium BC*, Orbis Biblicus et Orientalis 295, Leuven / Paris / Bristol, CT: Peeters, s. 491.

Funded by the European Union (ERC-2022-COG, CAnAn, G.A. 101088363). Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Research Council Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. This work is supported by ERC grant (ERC-2022-COG, CAnAn, G.A. 101088363).